

Hallintovaliokunta

Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

JOHDANTO

Vireilletulo

Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista (LA 22/2025 vp): Asia on saapunut valiokuntaan.

Eduskunta-aloite

Aloitteen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Toimenpidealoite TPA 86/2024 vp Timo Vornanen tv Toimenpidealoite eduskunnan turvatoimiin liittyvän lainsäädännön päivittämisestä

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 54/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- valiokuntaneuvos Sami Manninen, eduskunnan kanslia
- turvallisuuskeskustaja Aleksi Hosioja, eduskunnan kanslia
- poliisitarkastaja Konsta Arvelin, Poliisihallitus
- apulaispoliisipäällikkö Heikki Kopperoinen, Helsingin poliisilaitos
- professori Veli-Pekka Viljanen

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- Liikenne- ja viestintävirasto

LAKIALOITE JA TOIMENPIDEALOITE

Lakialoite

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista. Sillä on tarkoitus korvata turvatoimista eduskunnassa annettu voimassa oleva laki.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Aloitteessa ehdotetaan tarkistettavaksi sääntelyä muun muassa turvatoimilain alueellisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta, henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista, posti- ja muun lähetyksen tarkastamisesta, henkilön poistamisesta turvatoimialueelta, teknisestä valvonnasta ja voimankäyttövälineistä. Ehdotus sisältää myös uusia säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta ja henkilösuojaustehtävästä.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026.

Toimenpideoite

Toimenpideoitteessa TPA 86/2024 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin eduskunnan turvatoimiin liittyvän lainsäädännön päivittämiseksi.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Eduskuntaryhmien puheenjohtajien yhteisessä lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista, jolla korvataan nykyinen vuonna 2008 annettu laki turvatoimista eduskunnassa (364/2008). Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2026 alusta.

Uudella lailla tarkistetaan muun ohella turvatoimilain alueellista ja henkilöllistä soveltamisalaa, teknistä valvontaa ja voimankäyttövälineitä koskevaa sääntelyä. Lakiehdotuksen kokonaan uudet säännökset liittyvät miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen ja henkilösuojaustehtävään. Valiokunta tähdentää, että lain nimenomaisena tarkoituksena on suojata eduskunnan toimintaa sekä huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että eduskunnan turvallisuudesta vastaavalla henkilöstöllä on riittävät toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseen sekä asianmukainen koulutus toimivaltuuksien käyttöön. Eduskunta tekee turvallisuusasioissa jatkossakin tiivistä yhteistyötä yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaavan poliisin kanssa.

Hallintovaliokunta on useissa yhteyksissä todennut Suomen turvallisuusympäristön muuttuneen perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti. Turvallisuusympäristön muutokset ovat olleet nopeita, ja ne ovat yhä vaikeammin ennakoitavia. Viranomaiset kohtaavat muuttuneessa toimintaympäristössä aiempien turvallisuusuhkien lisäksi koko ajan monimuotoisempia uusia uhkia, kuten erilaisia hybridivaikuttamisen keinoja. Myös teknologian kehitys on tuonut mukanaan uudenlaisia turvallisuuteen kohdistuvia riskejä. Esimerkiksi drooneilla voidaan aiheuttaa vaaraa eduskunnan toiminnalle.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että eduskunnan turvatoimia koskeva sääntely täydennetään vastaamaan mahdollisimman kattavasti nykyistä turvallisuusympäristöä. Valiokunta toteaa, että eduskunnan toiminta ylimpänä valtioelimenä ja eduskunnassa työskentelevien turvallisuus tulee kyetä kaikissa oloissa varmistamaan.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 54/2025 vp) mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Lakialoitteesta ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä tästä mietinnöstä ilmenevin vähäisin muutoksin.

Lain soveltamisala

Ehdotettua lakia sovelletaan eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa sekä niiden välittömässä läheisyydessä, kuten nykyistäkin turvatoimilakia. Lakia voidaan ehdotuksen mukaan soveltaa myös tilapäisellä turvatoimialueella eli eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä. Sääntely vastaa tältä osin turvatoimista valtioneuvostossa annetun lain (987/2014) sääntelyä. Tilapäinen turvatoimialue voidaan perustaa esimerkiksi valtiopäivien avajaisten ja vaalikauden päättäjien yhteydessä Eduskuntatalon ulkopuolella järjestettäviä tilaisuuksia varten. Valiokunta toteaa selvyuden vuoksi, että myös tilapäisellä turvatoimialueella tarkoitetaan säännöksessä rakennusta tai muuta fyysisesti rajattua tilaa.

Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättää ehdotetun 3 §:n mukaan eduskunnan pääsihteeri turvallisuusjohtajan esityksestä. Päätös tehdään enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Valiokunta toteaa, että päätöksestä ilmoitetaan tilapäisen turvatoimialueen sijaintipaikan poliisilaitokselle. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan käytännössä tilapäisen turvatoimialueen perustamisesta neuvotellaan asianomaisen poliisilaitoksen kanssa jo ennen päätöksentekoa. Tilaisuuksien turvallisuudesta huolehditaan yhdessä poliisin kanssa.

Voimassa olevaa lakia ei sovelleta kansanedustajiin, mikä on lähtökohtana myös ehdotetussa laissa. Kansanedustajaan sovelletaan lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan kuitenkin lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta. Ehdotetun lain 15 §:n mukaista jatkuvaluontoista teknistä valvontaa ei ole mahdollista toteuttaa niin, että sen kohteena olisivat vain esimerkiksi eduskunnassa vierailevat henkilöt. Säännös erityisten turvatilojen valvonnasta (16 §) on puolestaan tarkoituksensa puolesta välttämätöntä ulottaa myös kansanedustajiin. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan mainittujen säännösten soveltamisen ulottaminen kansanedustajiin ei merkittäväällä tavalla puutu edustajien toimintaan eikä muodosta perustuslain 30 §:ssä tarkoitettua estettä edustajantoimen hoitamiseksi.

Henkilösuojaustehtävä

Voimassa olevassa turvatoimilaisissa ei ole säännöksiä henkilösuojaustehtävästä. Nykyisessä toimintaympäristössä joudutaan perustelujen mukaan aikaisempaa useammin harkitsemaan turvahenkilön määräämistä suojaamaan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Henkilösuojaustehtäviä toteutetaan nykyisin joko yhdessä poliisin kanssa tai ilman poliisiviranomaisen apua. Tehtäviä hoidetaan ilman erityisiä toimivaltasäännöksiä, jolloin tehtävässä olevan eduskunnan virkamiehen oikeusasema ja toimintamahdollisuudet määräytyvät yleisen lainsäädännön perusteella. Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilösuojaustehtävään

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

määräämisestä sekä tällaisessa tehtävässä käytettävissä olevista toimivaltuuksista ja voimakeinoista säädetään laissa.

Turvallisuusjohtaja voi ehdotetun 18 §:n 1 momentin mukaan asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä poliisille.

Henkilösuojausta voidaan edellä todetuin tavoin antaa vain kansanedustajalle tai esimerkiksi eduskuntaan saapuvalla kansainväliselle vieraille. Henkilösuojauksen antaminen on aina harkinnanvaraista, ja siitä päättää eduskunnan turvallisuusjohtaja. Valiokunta painottaa, että henkilösuojaustehtävään voidaan asettaa vain tällaiseen tehtävään erityisen koulutuksen saanut turvahenkilö. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että henkilösuojaustehtävästä ilmoitetaan poliisille mahdollisuuksien mukaan etukäteen ja niin ajoissa, että poliisi voi suunnitella tarvittaessa omat toimenpiteensä tehtävään liittyen. Lisäksi on tärkeää, että kunkin henkilösuojaustehtävän tarkoituksenmukaisin toteuttamistapa harkitaan riskiarvioon perustuen tapauskohtaisesti. Valiokunta kuitenkin toteaa, että tarve henkilösuojaustehtävään määräämiseen voi tulla nopeastikin eikä virka-avun saaminen poliisilta ole aina mahdollista.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota ehdotetun 18 §:n alueellisen soveltamisalan osalta siihen, että 2 §:n 3 momentin soveltamisalasäännös on kirjoitettu lakiehdotuksen 18 §:n kannalta arvioituna melko väljästi. Ehdotetun soveltamisalasäännöksen mukaan lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä sovelletaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella, eikä kyseinen säännösehdotus tällaisenaan sisällä tosiasiaa lainkaan alueellista rajausta. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaan lähtökohtaisesti poliisille kuuluvien tehtävien osoittaminen muulle viranomaiselle on poikkeuksellista ja edellyttää erityisiä perusteita. Hallintovaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan käsitykseen siitä, ettei eduskunnan turvatoimista annettavaan lakiin sisältyvän henkilösuojaustehtävän ole tarkoitus muuttaa tätä lähtökohtaa.

Perustuslakivaliokunnan mielestä sääntely-yhteys huomioiden ei ole valtiosääntöisiä esteitä sille, että lakiehdotuksen 18 §:n mukaisia henkilösuojaukseen kuuluvia tehtäviä suoritetaan myös muualla maassa kuin ehdotetussa laissa tarkoitetuilla turvatoimialueilla. Perustuslakivaliokunnan mielestä kuitenkin hallintovaliokunnassa on valtiosääntöisistä syistä vielä syytä arvioida mahdollisuuksia täsmentää henkilösuojaustehtäviä koskevien toimivaltuuksien asiallista soveltamisalaa. Täsmennystä puoltaa se, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen valtakunnan alueella on poliisilain mukaan ensisijaisesti poliisiviranomaisten tehtävä. Hallintovaliokunta ehdottaa edellä todetun johdosta, että lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin asiallista soveltamisalaa rajataan jäljempänä yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevin tavoin.

Voimankäyttövälineet

Lakialoitteessa ehdotetaan päivitettäväksi turvahenkilön yleisiä voimankäyttövaltuuksia ja voimankäyttövälineitä koskevia turvatoimilain säännöksiä. Voimankäyttövälineisiin voivat ehdotuksen mukaan kuulua nykyisten välineiden lisäksi etälamautin ja projektiililaukaisin. Turvahenkilön tulee nykyiseen tapaan kantaa voimankäyttövälineitä mahdollisimman

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

huomaamattomasti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi voimankäyttövälineen kantamista mahdollisuuksien mukaan turvahenkilön asun alla. Valiokunta toteaa, että turvahenkilö saa käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut välinekohtaisen koulutuksen.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn turvahenkilön voimankäyttövälineisiin voi ehdotetun lain 19 §:n 3 momentin mukaan jatkossa kuulua edellä mainittujen välineiden lisäksi myös ampuma-ase. Perustelujen mukaan ampuma-ase voi olla henkilösuojaustehtävän erityisen luonteen vuoksi joissakin tapauksissa välttämätön voimankäyttöväline esimerkiksi suojattavaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi. Suojattavaan kohdistuvan uhan luonnetta ja riskitasoa arvioidaan ennakoita tapauskohtaisesti. Henkeä ja terveyttä uhkaavan vaaran mahdollisuuden ollessa olemassa voi sen torjumiseen varautumiseksi äärimmäisessä tilanteessa olla tarpeen, että henkilösuojaustehtävässä oleva turvahenkilö kantaa asetta. Turvallisuusjohtaja tekee kussakin tapauksessa erikseen arvion ampuma-aseen mukanaolon tarpeesta henkilösuojaustehtävässä.

Valiokunta tähdentää, että ampuma-asetta saa ehdotetun sääntelyn mukaan kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö. Riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito on osoitettava vuosittain. Lakiehdotuksen 20 §:ssä on säännökset ampuma-aseen käytöstä. Valiokunta pitää tärkeänä, että riittävästä voimankäyttökoulutuksesta ja säännöllisestä harjoittelusta huolehditaan. Voimankäyttökoulutukseen on myös varattava riittävät resurssit.

Valiokunta toteaa tässä yhteydessä, että yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) säädetään mainitussa laissa tarkoitettujen vartijoiden ampuma-aseen kanto- ja käyttöoikeudesta. Valiokunta huomauttaa, että eduskunnan turvahenkilöstöön kuuluvat ovat virkamiehiä, jotka toimivat tehtävissään virkavastuulla. Valiokunta pitää nykyisessä turvallisuusympäristössä ehdotetun lain säännöksiä ampuma-aseen kuulumisesta henkilösuojaustehtävissä toimivien turvahenkilöiden voimankäyttövälineisiin ja säännöksiä ampuma-aseen käytöstä perusteltuina.

Valiokunta korostaa eduskunnan turvahenkilöstön ja poliisin saumattoman yhteistyön merkitystä eduskunnan turvallisuuden varmistamisessa. Tämä edellyttää toimivaa ja oikea-aikaista tiedonvaihtoa ja yhdenmukaisia johtamis- ja toimintamalleja etenkin tilanteissa, joissa varaudutaan kovimpien voimakeinojen käyttöön.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 86/2024 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin eduskunnan turvatoimiin liittyvän lainsäädännön päivittämiseksi. Koska hallintovaliokunta ehdottaa tässä mietinnössä uuden eduskunnan turvatoimia koskevan lain säätämistä lakialoitteen pohjalta, valiokunta ehdottaa, että toimenpidealoite hylätään.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2 §. Lain soveltamisala. Lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä sovelletaan ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

turvatoimialueella. Hallintovaliokunta pitää tätä henkilösuojaustehtävän luonne huomioon ottaen perusteltuna eikä pidä tarkoituksenmukaisena rajata säännöstä alueellisesti ehdotettua tarkemmin. Perustuslakivaliokunnan mielestä hallintovaliokunnassa on yleisperusteluissa viitatuin tavoin valtiosääntöisistä syistä vielä syytä arvioida mahdollisuuksia täsmentää henkilösuojaustehtäviä koskevien toimivaltuuksien asiallista soveltamisalaa.

Hallintovaliokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 2 §:n 3 momentin säännöstä täydennetään asiallisella rajauksella seuraavasti: *"Lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä ja tehtävään määrätyn toimivallasta suojata erityistä suojelua tarvitsevan turvallisuutta sovelletaan myös muualla kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella."* Valiokunnan ehdottamalla sanamuodolla korostetaan sitä, että henkilösuojaukseen määrätyn turvahenkilön tehtävä ja toimivalta rajoittuvat aina ehdotetun lain tarkoituksen mukaisesti vain erityistä suojelua tarvitsevan turvallisuuden suojaamiseen. Tehtävä ei näin ollen ulotu yleisen järjestyksen turvaamiseen. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen on poliisiviranomaisen tehtävä.

5 §. Rajoitussäännökset. Eduskunnan kanslian, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja eduskuntaryhmän palveluksessa olevaan voidaan lakiehdotuksen 5 §:n 3 momentin mukaan kohdistaa laissa säädettäväksi ehdotettuja muita kuin teknistä valvontaa ja erityisten turvatilojen valvontaa tarkoittavia toimivaltuuksia nykyiseen tapaan, jos eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää, mutta myös silloin, kun käsillä on eduskunnan järjestystä tai turvallisuutta uhkaava välitön ja vakava vaara. Valiokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella säännöksen muotoilemista aloitteessa ehdotettua yleisemmäksi niin, että sanottu koskee kaikkia eduskunnan kiinteistöissä toimivia eduskunnan virastoja.

18 §. Henkilösuojaustehtävä. Lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen 18 §:n 1 ja 3 momentin mukaan henkilösuojaustehtävästä ja siihen liittyvästä voimakeinojen käytöstä ilmoitetaan päällystään kuuluvalle poliisimiehelle tai poliisin kenttäjohtajalle. Valiokunta ehdottaa saamansa selvityksen perusteella pykälän 1 ja 3 momenttia muutettaviksi niin, että ilmoitus tehdään poliisille eikä tietyssä tehtävässä toimivalle poliisimiehelle. Eduskunnan kanslia ja poliisi sopivat ilmoittamiskäytänteistä joustavasti keskenään.

Voimaantulosäännös. Valiokunta on tehnyt teknisen korjauksen lakiehdotuksen voimaantulosäännökseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

*Eduskunta hyväksyy muutettuna lakialoitteeseen LA 22/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen.
(Valiokunnan muutosehdotukset)*

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteen TPA 86/2024 vp.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

eduskunnan turvatoimista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on suojata eduskunnan toimintaa ja huolehtia turvallisuuden ja järjestyksen säilymisestä eduskunnassa ja eduskunnan kiinteistöissä toimivissa eduskunnan virastoissa.

2 §

Lain soveltamisala

Lakia sovelletaan eduskunnan kiinteistöissä ja eduskunnan hallinnassa olevissa muissa tiloissa sekä niiden välittömässä läheisyydessä (*turvatoimialue*). Lakia sovelletaan myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevissa tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä, jos se on välttämätöntä turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi erityistä suojaamista edellyttävässä eduskunnan tilaisuudessa (*tilapäinen turvatoimialue*).

Lakia sovelletaan turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvaan ja siellä olevaan henkilöön. Kansanedustajaan ja ministeriin, joka ei ole kansanedustaja, sekä eduskunnan oikeusasiamieheen ja valtioneuvoston oikeuskansleriin sovelletaan kuitenkin vain lain säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta. Lain säännöksiä posti- ja muiden lähetysten tarkastamisesta sovelletaan kaikkiin turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuviin lähetyksiin.

Lain säännöksiä henkilösuojaustehtävästä ja tehtävään määrätyn toimivallasta suojata erityistä suojelua tarvitsevan turvallisuutta sovelletaan myös muualla Suomessa kuin turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella.

Poliisin tehtävistä ja toimivaltuuksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

3 §

Päätös tilapäisestä turvatoimialueesta

Tilapäisestä turvatoimialueesta ja sen rajoista päättää eduskunnan pääsihteeri turvallisuusjohtajan esityksestä. Päätös tehdään määräajaksi, enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan. Päätöksestä ilmoitetaan tilapäisen turvatoimialueen sijaintipaikan poliisilaitokselle.

Tilapäinen turvatoimialue merkitään näkyvällä tavalla.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

4 §

Eduskunnan turvahenkilöstö

Eduskunnan turvahenkilöstöön kuuluu turvallisuusosaston johtajana toimiva turvallisuusjohtaja ja tarvittava määrä muuta henkilöstöä.

Tämän lain mukaisia muita kuin 11 §:ssä säädettyjä lähetysten tarkastamiseen oikeuttavia toimivaltuuksia saa käyttää vain soveltuvan turvallisuusalan koulutuksen suorittanut eduskunnan virkamies, jonka eduskunnan pääsihteeri on määrännyt *turvahenkilöksi*.

Turvahenkilöksi määrätylle annetaan turvallisuusjohtajan vahvistama virkamerkki. Turvahenkilön on pidettävä virkamerkki mukana tässä laissa tarkoitetuissa tehtävissä. Turvahenkilön on tarvittaessa ilmaistava toimenpiteen kohteelle olevansa tässä laissa säädettyjä toimivaltuuksia käyttämään oikeutettu turvahenkilö ja pyynnöstä esitettävä virkamerkkinsä, jos ilmaiseminen tai esittäminen on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta. Turvahenkilön on pyynnöstä ilmoitettava toimenpiteen kohteelle toimenpiteen peruste, jos se on mahdollista toimenpidettä vaarantamatta.

Turvahenkilön tulee muuta kuin henkilösuojaustehtävää suorittaessaan olla pukeutunut turvahenkilön virka-asuun tai pitää esillä muuta turvahenkilön aseman ilmaisevaa näkyvää tunnusta.

5 §

Rajoitussäännökset

Tämän lain nojalla ei saa rajoittaa yleisön oikeutta täysistuntojen seuraamiseen eikä muutoinkaan eduskunnan toiminnan avoimuutta enempää kuin lain tarkoitus välttämättä vaatii.

Tässä laissa tarkoitettut tehtävät on hoidettava asiallisesti, puolueettomasti, sovinnollisuutta edistäen ja yhdenvertaisuutta noudattaen. Tehtävissä ei saa aiheuttaa suurempaa vahinkoa eikä puuttua kenenkään oikeuksiin enempää kuin tehtävien suorittamiseksi on välttämätöntä. Tehtäviin liittyvien toimenpiteiden on oltava perusteltuja suhteessa tehtävien tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteeseen kokonaisuutena.

Tämän lain mukaisia muita kuin 15 ja 16 §:ssä säädettyjä toimivaltuuksia voidaan kohdistaa eduskunnan kanslian, ~~eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian ja~~ eduskuntaryhmän ja eduskunnan kiinteistöissä toimivan eduskunnan viraston palveluksessa olevaan vain silloin, kun käsillä on eduskunnan turvallisuutta tai järjestystä uhkaava välitön ja vakava vaara taikka kun eduskunnan pääsihteeri erityisestä syystä eduskunnan turvallisuusjohtajan esityksestä erikseen niin päättää. Turvahenkilön on tällöin viipymättä ilmoitettava toimivaltuuksien käytöstä eduskunnan turvallisuusjohtajalle.

6 §

Turvatoimialueelle pääsyn erityiset ehdot

Pääsihteeri voi asettaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn ehdoksi luvan tulla alueelle tai kutsun saapua kokoukseen tai tapahtumaan alueella. Pääsyn ehdoksi

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

voidaan asettaa myös henkilöllisyyden todistaminen tai päällysvaatteiden ja muun mukana tuodun omaisuuden jättäminen säilytettäväksi sitä varten varattuun tilaan.

7 §

Henkilöllisyyden selvittäminen

Turvahenkilöllä on oikeus saada turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuvalta tai siellä olevalta tieto tämän nimestä ja henkilötunnuksesta tai sen puuttuessa syntymäajasta.

8 §

Turvatarkastus

Turvatarkastuksessa saadaan metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen tarkastaa turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva henkilö ja hänen mukanaan oleva omaisuus sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan esine tai ainetta (*kielletty valmiste*):

- 1) jolla voidaan aiheuttaa vaaraa toisen turvallisuudelle tai erityistä häiriötä eduskunnan toiminnalle ja järjestykselle;
- 2) joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen; tai
- 3) jonka hallussapito on laissa tai lain nojalla kielletty.

Henkilön mukana oleva omaisuus saadaan tarkastaa myös muulla tavalla kuin teknistä laitetta käyttäen.

Turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta löytyvä omaisuus saadaan tarkastaa 1 ja 2 momentissa mainitulla tavalla, jos on syytä epäillä, että se sisältää kielletyn valmisteeseen.

9 §

Henkilöntarkastus

Jos turvatarkastuksen perusteella tai muutoin on perusteltua syytä epäillä, että henkilöllä on turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella mukanaan kielletty valmiste, hänelle voidaan tehdä henkilöntarkastus sen tutkimiseksi, mitä hänellä on vaatteissaan tai muutoin yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa.

Henkilöntarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla taikka käyttämällä metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta.

Tarkastuksella ei saa puuttua tarkastettavan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen enempää kuin tehtävän suorittamiseksi on välttämätöntä. Tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

10 §

Ajoneuvon tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuva tai siellä oleva ajoneuvo ja siinä oleva tavaratoimitus saadaan tarkastaa ajoneuvon tarkastukseen soveltuvaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla sopivalla tavalla sen tutkimiseksi, onko ajoneuvossa tai tavaratoimituksessa kielletty valmiste.

11 §

Lähetysten tarkastaminen

Turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle saapuneen posti- tai muun lähetysten saa tarkastaa turvahenkilö tai tällaiseen tehtävään koulutuksen saanut eduskunnan virkamies läpivalaisemalla tai muulla tavalla lähetystä avaamatta sen tutkimiseksi, sisältääkö se kielletyn valmiste.

Jos tarkastuksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että posti- tai muu lähetys sisältää kielletyn valmiste, lähetys saadaan pysäyttää ja tarvittaessa luovuttaa poliisille. Tällaisesta toimenpiteestä ja sen syystä on viipymättä ilmoitettava lähetysten vastaanottajalle.

12 §

Kielletyn valmisteiden haltuun ottaminen ja säilyttäminen

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa turvatarkastuksessa, henkilöntarkastuksessa tai muutoin löydetty 8 §:ssä tarkoitettu kielletty valmiste.

Haltuun otettu kielletty valmiste palautetaan haltijalle hänen poistuessaan turvatoimialueelta tai tilapäiseltä turvatoimialueelta. Valmiste luovutetaan kuitenkin ilman aiheutonta viivytystä poliisille, jos sen hallussapito on kyseiseltä henkilöltä laissa tai lain nojalla kielletty.

13 §

Pääsyn estäminen ja henkilön poistaminen

Henkilöltä voidaan kieltää pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle taikka hänet voidaan määrätä poistumaan sieltä, jos:

- 1) hänen henkilöllisyyttään ei pystytä luotettavasti selvittämään;
- 2) hän kieltäytyy turvatarkastuksesta tai henkilöntarkastuksesta;
- 3) hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän vaarantaa toisen turvallisuutta tai aiheuttaa häiriötä eduskunnan toiminnalle tai järjestykselle;

- 4) hän ei täytä turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn edellytykseksi 6 §:n nojalla asetettuja erityisiä ehtoja; tai

- 5) hän oleskelee oikeudettomasti turvatoimialueella tai tilapäisellä turvatoimialueella taikka alueen yleisöltä suljetussa osassa.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Henkilön pääsy turvatoimialueelle ja tilapäiselle turvatoimialueelle voidaan estää tai hänet voidaan poistaa sieltä, jos hän jättää noudattamatta turvahenkilön hänelle eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaamiseksi antamaa, 1 momentissa tarkoitettua käskyä tai kieltoa ja jos eduskunnan toiminnan tai järjestyksen suojaaminen sitä vaatii.

14 §

Henkilön kiinni ottaminen

Henkilö saadaan ottaa kiinni, jos pääsyn estäminen turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle taikka poistaminen sieltä on ilmeisen riittämätön toimenpide ja jos kiinni ottaminen on välttämätöntä muille henkilöille tai omaisuudelle aiheutuvan vakavan vaaran torjumiseksi. Kiinniotto-oikeudesta henkilösuojaustehtävässä säädetään lain 18 §:ssä. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Turvahenkilöllä on kiinniotto-oikeutta käyttäessään oikeus tarkastaa kiinniotettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, onko kiinniotetulla hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Turvahenkilöllä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa löydetty vaaralliset esineet tai aineet. Pois otetut esineet tai aineet on luovutettava viipymättä poliisille.

15 §

Tekninen valvonta

Turvatoimialueella ja tilapäisellä turvatoimialueella voidaan toteuttaa kuvaa, ääntä ja kulunvalvontatietoja jatkuvasti välittävän tai tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvaa valvontaa eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi sekä turvatoimialueella olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi. Ääntä ja kuvaa tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvassa valvonnassa noudatetaan, mitä yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnasta.

16 §

Eriyisten turvatilojen valvonta

Turvatoimialueella olevaan, eduskunnan kansliatoimikunnan päätöksellä osoitettuun erityiseen turvatilaan ei ilman turvallisuusjohtajan lupaa saa viedä tietokonetta, puhelinta tai muuta teknistä laitetta tai sellaisen osaa (*kielletty laite*).

Eriyiseen turvatilaan saapuva tai siellä oleva henkilö sekä hänen mukanaan oleva omaisuus saadaan tarkastaa metallinilmainsinta tai muuta teknistä laitetta käyttäen sen selvittämiseksi, onko hänen hallussaan kielletty laite.

Eriyisen turvatilan valvonnasta huolehtivalla turvahenkilöllä on oikeus ottaa haltuunsa tarkastuksessa löydetty kielletty laite. Laite palautetaan sen haltijalle hänen poistuessaan erityisestä turvatilasta.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

17 §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Turvahenkilö saa estää ilmailulain (864/2014) 2 §:n 21 kohdassa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen käytön ja puuttua muutoin sen kulkuun sekä ottaa sen haltuun, jos tällainen ilma-alus on oikeudetta sellaisella turvatoimialueen vyöhykkeellä, jolla miehittämättömällä ilma-aluksella harjoitettava toiminta on kielletty tai sitä on rajoitettu ilmailulain 11 tai 11 a §:n nojalla.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuessa tai sitä haltuun otettaessa turvahenkilö saa lyhytaikaisesti käyttää radiolaitetta tai muuta teknistä laitetta, josta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle taikka yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Laitetta saa käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Laitetta saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus. Radiolaitteen käyttämisestä ilmoitetaan Liikenne- ja viestintävirastolle.

Turvahenkilöllä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Haltuun otettu miehittämätön ilma-alus on luovutettava poliisille ilman aiheetonta viivytystä.

18 §

Henkilösuojaustehtävä

Turvallisuusjohtaja voi asettaa henkilösuojaukseen erityisen koulutuksen saaneen turvahenkilön suojaamaan erityistä suojelua tarvitsevan kansanedustajan tai eduskunnan vieraan turvallisuutta. Eduskunnan turvallisuusjohtaja ilmoittaa henkilösuojaustehtävästä poliisille.

Turvahenkilöllä on henkilösuojaustehtävää hoitaessaan oikeus poistaa suojattavan läheisyydestä henkilö, jos hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä perusteella on perusteltua syytä olettaa tai hänen aikaisemman käyttäytymisensä perusteella on todennäköistä, että hän syyllistyisi suojattavan henkeen, terveyteen, vapauteen tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen. Henkilö voidaan ottaa kiinni, jos hänen poistamisensa suojattavan läheisyydestä on todennäköisesti riittämätön toimenpide rikoksen estämiseksi. Kiinniotettu on viipymättä luovutettava poliisille.

Henkilösuojaustehtävään määrättyllä on oikeus jo aloitetun tai välittömästi odotettavissa olevan, suojattavana olevan henkilön henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen, vapauteen, omaisuuteen tai kotirauhaan kohdistuvan hyökkäyksen torjumiseksi käyttää sellaisia voimakeinoja, joita voidaan pitää kokonaisuutena arvioiden puolustettavina, kun otetaan huomioon suojattavan turvallisuus ja vastarinnan vaarallisuus. Voimakeinoja saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka kuin se on välttämätöntä hyökkäyksen torjumiseksi.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Henkilösuojaustehtävään määrätty turvahenkilö ilmoittaa voimakeinojen käytöstä viipymättä poliisille.

19 §

Voimankäyttö

Turvahenkilöllä on tehtävänsä hoitaessaan oikeus henkilön tarkastamiseksi, kielletyn valmisteen pois ottamiseksi, henkilön turvatoimialueelle tai tilapäiselle turvatoimialueelle pääsyn estämiseksi, henkilön poistamiseksi alueelta tai suojattavan henkilön läheisyydestä ja henkilön kiinni ottamiseksi, kiinniotetun pakenemisen estämiseksi sekä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai sen haltuun ottamiseksi tarvittaessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina. Puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vaarallisuus sekä muut tilanteen kokonaisarvioon vaikuttavat seikat. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Turvahenkilön voimankäyttövälineitä ovat ampuma-aselain (1/1998) 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin sekä käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, paineilmatoiminen projektiililaukaisin ja etälamautin. Turvahenkilön tulee kantaa voimankäyttövälineitä mahdollisimman huomaamattomasti. Turvautuessaan voimakeinoihin turvahenkilö saa käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, joiden käyttöön hän on saanut välinekohtaisen koulutuksen.

Henkilösuojaustehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi lisäksi kuulua ampuma-aselain 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase. Ampuma-asetta saa kantaa ainoastaan ampuma-asekoulutuksen saanut turvahenkilö, joka osoittaa vuosittain, että hänellä on riittävä ampuma-aseen käsittely- ja ampumistaito.

Turvahenkilöllä on virkatehtävissään lisäksi oikeus hätävarjeluun siten kuin rikoslain (39/1889) 4 luvun 4 §:ssä säädetään. Turvahenkilö toimii tällöinkin virkavastuulla. Hätävarjeluun puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon turvahenkilölle koulutuksensa ja kokemuksensa perusteella asetettavat vaatimukset.

20 §

Ampuma-aseen käyttö

Ampuma-asetta voidaan käyttää ainoastaan silloin, kun kyseessä on välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle aiheuttavan henkilön toiminnan pysäyttäminen eikä lievempää keinoa pysäyttämiseksi ole käytettävissä.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan ampuma-aseen käytöstä varoittamista, ampuma-aseella uhkaamista ja laukauksen ampumista. Ampuma-aseen esille ottaminen ja toimintavalmiuteen saattaminen eivät ole ampuma-aseen käyttöä.

Ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta päättää eduskunnan turvallisuusjohtaja tai hänen määräämänsä turvahenkilöstöön kuuluva. Jos tämä ei tilanteen kiireellisyys huomioon ottaen ole mahdollista, ampuma-aseella uhkaamisesta ja laukauksen ampumisesta voi päättää tehtävää hoitava turvahenkilö. Ampuma-aseen käytöstä on ilmoitettava poliisille.

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

21 §

Virka-apu

Eduskunnan kanslialla on oikeus pääsihteerin pyynnöstä saada virka-apua poliisilta eduskunnan toiminnan ja järjestyksen suojaamiseksi.

22 §

Tarkemmat määräykset

Kansliatoimikunta voi antaa tarkempia määräyksiä tämän lain mukaisen toiminnan käytännön järjestämisestä ja teknisistä yksityiskohdista sekä tässä laissa säädettyihin tehtäviin vaadittavasta koulutuksesta ja turvahenkilön virka-asusta.

23 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan turvatoimista eduskunnassa annettu laki (364/2008).

Kumottavan lain nojalla turvatarkastajaksi määrätty saa käyttää tässä laissa turvahenkilölle säädettyjä toimivaltuuksia ilman 4 §:ssä tarkoitettua määräystä.

Helsingissä 9.12.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Christoffer Ingo r
jäsen Mari Kaunistola kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Martin Paasi kok
jäsen Paula Werning sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd

Valiokunnan mietintö HaVM 30/2025 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo